

La política que tot ho avasalla y una vegada aponderada del cor del home acaba per averiarlo, no tirá á perdre 'l del eminent artista Vayreda, donchs senyor integérrim jamay tranzigí ab les exigencies d' ella ó les adulacions d' un impur interés pera torsar l' esperit de justícia qu' era innat en son cor, y com esforsat campeó del cos de diputats d' aquesta Provincia á que havia sigut cridat pe 'l vot de sos electors, esgrimi sempre sa destra espasa en favor de tota bona causa, complint aixís Vayreda á satisfacció de tots l' honrosa missió de diputat ó sigui de Pare del país que aquest ab tant acert li confiá, y deixant darrera seu exemples d' intatxable probitat y d' una honradés á tota proba per cert molt poch comú en nostres dies.

¡Més, lamentable constitució humana! ¡Irrevocable sentència que aixís destronques los cedres poderosos del Líban! ¡Mort inexorable! Tu 'ns has robat d' un cop lo goig, l' alegría y la gloria; tu 'ns has privat en un moment d' un home que gloriosament omplía les obligacions de fidel espós, de bon pare de families, d' amich carinyós, d' artista consumat, admiració de propis y estranys, honra de sa casa y familia, il·lustre y honor de nostra Espanya y en especial d' aquesta terra olotina que 'l vegé náixer. Sí, ¡Vayreda morí! Plorém tots sobre sa tomba. ¿Pero que dich? Vayreda no ha mort, son nom viu y viurá sense que may pugui morir en sos preciosos quadros, en sos inimitables paisatjes, en ses obres de mérit immortal, en sos travalls y serveys públichs, en sos mérits y virtuts que passarán ab gloria á les futures generacions fins la consumació dels segles; y per dirho d' una vegada, viurá en la historia de la pintura espanyola contemporánea; y la alada Fama ab son clarí sonor cuydará d' exténdrel encarmés enllá dels confins del mon, ahont se conservarà sempre plé de respecte, d' esplendor y de gloria.

Y vosaltres fills de la molt lleal Vila d' Olot, bressol d' homes veritablement preclars, d' avuy en avant idclinareu sempre ab respecte vostre cap davant la imatge del tan renomeuat paisatjista y célebre artista compatricí vostre, qui formarà época en los anals de vostra historia y figurará també d' avuy en avant en la hermosa galería de nostres homes il·lustres, y unint vostra veu á la de la premsa y á la de tantes societats de carácter artístich com avuy lo ploran al pas que 'l celebren y l' aclaman gran, pronunciareu ab carinyo y veritable amor lo nom d' en Joaquim Vayreda; y al recordar sos travalls y ses obres y sos quadros y sos paisatjes y totes ses pintures y sos mérits y ses virtuts y sos afanys per la prosperitat y engrandiment de aquest seu país natal, ¡oh! allavors en ales de vostre entusiasme exclamaréu: Tu ets nostra gloria, tu la honorificencia veritable de nostra molt lleal Vila de Olot.

HE DIT

DISCURS D' EN PERE LLOSAS

AUTORITATS DIGNÍSSIMAS:

SENYORS:

Comensava á escriurer aquest discurset necrològich, ab lo cor plé de pena y de congoixa, gracias á les tristes notícies qu' anava rebent mentrestant, sobre 'l estat desesperat d' una persona de ma familia, á qui estimava ab tota l' ànima, qui, en aquells moments se valansjava entre la vida y la mort.

Aixó vos dirá qual devia esser mon estat d' ánimo pera concloure un treball digne de la memoria de la persona á qui va dedicat; aixó vos dirá si de cap manera ha de serme possible correspondrer á vostres esperances.

Pero no hi ha mes; Deu en sos altíssims designis aixís ho disposa. Respectém sos judicis suprems... mes deixèu, que plori á la vegada y ab la mort d' en Vayreda, la d' una de les persones á qui mes aymava.

En tant fúnebre solemnitat, jo que so l' últim de vosaltres, obligat per lo deber me veig impulsat á alssar ma pobre veu, que 'l dolor embarga y 'ls sospirs ofegan, quan oprimeix mon pit la consideració tristíssima, lo recort fúnebre de que 'l "Centre Catalanista," ha perdut son President, l' Art un apóstol y Catalunya un fill estimat.

Superior, donchs, á mes forsses es lo treball que m' inposo, pero com avans he indicat, considero deber inescusable, y per aixó m' atreixo á dirigirvos la paraula, ab tanta major rahó, per quant no he de demanar indulgencia, puig ja se que la havéu de dispensar á qui ve á parlarvos del il·lustre olotí, sobre qual tomba, que hi regat ab mes llágrimes, deposito avuy mon humil homenatge.

¿Vos ha entristit la fi dels dies del distingit compatricí y ploreu á llágrima viva la mort d' una pura gloria del art?... Jo vos acompanyo en lo dolor.

¿Desitjeu veure ensalssadas y panegerisades les dots del celebrat pintor y digníssim ciudadá?... Vaig á complaureus... mes quan escoltéu la narració freda de ses qualitats eminents, si mon discurs no satisfá vostres aspiracions, si ma inteligencia se pert y abismat lo meu cor en un mar d' amargura, no comunica á ma paraula lo brill de la eloquencia... perdoneu mon atreviment y respeteu mon pesar com jo respecto lo vostre.

L' elogi d' en Vayreda pronunciat en eixas Casas Consistorials, no deu esser una ofrena de la adulació, sinó un tribut del reconeixement.

Si la tímida antiguitat inventá 'ls panegirichs dels homes il·lustres, no pera celebrar als que professavan la virtut sino pera tapar la boca dels que la perseguian, nosaltres avém millorat la cosa, convertint aquesta institució á la alabansa d' aquells que com en Vayreda reuneixen qualitats exepcionals dignes d' esser imitadas y de perpetuar eternament sa memoria.

A n' en Vayreda tots lo coneixian y aixó fa que desisteixi de fer sa biografía minuciosa y circunstanciada, bastant pera mon cas, considerantlo baix lo doble aspecte d' artista y de patricí, puig á aquestos dos extrems convergeixen en alguna manera quantas notas biográficas, d' en Vayreda podria referirvos:

Artista eminent

Patricí de cor.

Veus aquí los dos punts cárdivals y culminants que son l' eje, sobre l' que gira la personalitat d' en Vayreda, á qui Olot tant admirava y volia.

Poch espay necessitaria pera referir la vida d' en Vayreda.

Sa existencia, no ha sigut agitada é infelis, sino tranquila y serena com la del autor del *Paradis perdut*.

Aixís y sols aixís han pogut desenrotllarse ses maravellores facultats. Lluny d' espantar-lo l' estudi de la naturalesa, y de ses bellíssimes transmutacions, l' ha portat més en avant, tal volta que cap més pintor catalá.

Pero al mateix temps d' estudiar la naturalesa, ha conversat ab ella, per dirho aixís, segur de qu' en son conjunt de belleses, en son etern flux y reflux, guardaba encare innumerables harmonies, y encantadores notes de color, que son pinzell li ha arrancat, per més qu' ans qu' ell, homes de geni y de inspiració logressin ferla franca, confiada y comunicativa.

Al obrar d' aquesta manera, en Vayreda, ha demostrat á tots los amants del art, lo camí que debian seguir, puig no es lo mes grant dels pintors lo qui estudia, compren y pinta la naturalesa, com no es lo més grant dels poetes, lo qui logra penetrar en lo cor del home y cantar l' humanitat, sino lo qui reuneix aquelles notes, justes, gráfiques, sintétiqes y comprensives.